

TELEGRAFUL ROMANU.

№ 43. ANULU XVIII.

Telegrafu e de doue ori pe septemana : joi si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabinu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu banu gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunii pentru Sabinu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen.

In provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabinu, in 31 Maiu (12 Iunie) 1870.

Vien'a 8 Iunie.

Suntu multe si de multe feluri trebuintele omeniloru, si fia variatiunea catu de mare intre pretiulu unei'a si altei'a, ele facu o parte intrigitoria a acelei totalitati, cei dicemu viata.

Prin asertiunea acest'a nu vomu a introduce comva niscari desbateri filosofice, ci vomu a atinge insemnatarea ori carui lucru si apoi a trage atentiunea cetitoriloru asup'a unoru usurintie, cu cari trecu omenii de multe ori preste lucruri de mare si ponderosa insemnatate.

Lucru mai insemnatu decatu religiositatea in viaa omenesca, abia se pote cugeta. Ea este petra fundamentale a cultorei omenesca; pentru ca deca nu aru esista veneratiunea cea nemarginita catra Ddieu, ca catra Tatalu nostru comunu, si iubirea imprumutata intre omeni, ca intre fiii aceluasi parinte, nu aru fi cine se infreneze pasiunile de totu felulu in omeni, si nu aru pote atunei meditatie asup'a lucruriloru celoru comunu folositorie — nu aru fi nici vorba de nobilitate spirituale, nu aru fi vorba de nici unu progresu.

Si totusi ce se intempla? Pecatele unoru administratori rei si abusatori de bunetatile religionei au impinsu pre multi a se mania si asi resbuna nu asup'a reiloru administratori si abusatori, ci asup'a religionei insemi. Ei astadi numai din ore cari consideratiuni o mai incurca, in realitate inse i aru intorce spatetele (religionei) cu totulu, fara de a cugeta ca realismulu celu secu aru deschide tote portile unui barbarismu rafinatu, prin care celu mai seracu si celu mai simplu aru fi numai de prad'a altora pre lumea acest'a

Icon'a de unu atare possibile venitoriu alu omenimeci mi a inspiratu aspectulu celu de almintrea marelui alu adunarei a XIX a invetiatoriloru germani, tienuta de astadata in Vien'a. Eri ser'a, si acumu se vinu la lucrulu pentru care me amu apucatu de aceste siruri, a avutu adunarea invetiatoriloru din tota Germani'a (multi si din alte parti) siedinti'a sea preliminarie, in care s'a statoritu teme de desbateri pentru siedintiele din 8, 9 si 10 Iunie a. c. si apoi alegerea presiedintelui.

Numerulu invetiatoriloru adunati va fi camu la 5000. (Suntu si 5 romani cuprinsi in acestu numeru si adeca 4 din Transilvani'a si 1 din Romania). Adunările se facu in asiá numita „Künstlerhalle“.

Siedinti'a preliminarie, de carea amu atinsu mai susu se tienu sub unu presiedinte profesoriu. Se desbatu mai intai asup'a temelor ce suntu a se pertratate in sesiunea de fatia si dupa o desbateri carea preste totu dura cam doue ore si mai bine se decise a se pertratate 1. cestiunea seminarielor pedagogice; 2. cestiunea religionei in scola si 3. cestiunea femeiloru.

Astadi la 9 ore se si incepu desbateri cestiunei celei dintai. Ea dura pana dupa 2 ore.

Ne avendu cunoscinta de numele vorbitoriloru si neputendu-se audi tote bine insemnezu numai atata ca dintre cei ce a vorbitu au fostu unu numeru pre considerabilu, cari nu intrau destulu de afandu in cestiunea ce se pertratate. Acesta impresiune a trebuitu sa sa faca asup'a ori carui omu, carele putea cugeta cu sange rece, ca e unu escesu de pretensiune, candu cere cineva, ca pedagogiele de aci incolo se faca numai parte din universitate, sa fia numai in cetati mari. Ansa este si a fostu in adeveru ca sa insulle multoru barbati de scola modulu de a dresa pedagogi seu invetatori. Nu e inse causa destula de a se ca sa unu institutu simplu numai pentru ca s'a comis erori intreselu, cari pre langa o vointia rea se pote comite ori si in ce impregiurari se ve pune crescerea invetiatoriloru in ceea ce privesce

loculu. O particia buna a avutu de a-si audi si biserica si statulu. Un'a mi se obruda sa cugetu ascultandu atatu la vorbirile unoru elocinti barbati catu si la unele de acelu ce voiau sa faca efectu si adeca: deca biserica trebuie sa lasa scola de sub man'a sea, statulu celu injuratoru si elu la rendulu seu va face mai multu pentru scola si pentru ce sa faca, candu vedemu ca elu are destule de facutu si seu nu vrea seu nu pote, seu deca vrea si pote nu va umbla si elu respective aici ce stau in fruntea sa folosesea scola spre scopuri diverginti de scopulu celu adeveratu alu scolei. Cestiunea acest'a a stins'o asiá dicendu tacite numai unulu dintre oratori, din cuvintele carui trasparea, ca scola e a poporulu si poporulu sa o ia singoru asupra-si.

In idea e forte bine, dara poporulu inca in Germani'a nu e in stare sa administreze scola, parte pentru ca nui da man'a sa-si puna contributiuni noue elu inusu-si spre a sustienea unu aparatu intrigu de administratiune, parte pentru ca nici regimele nu siaru da tote consimtiementulu seu. Si deca st-lu voru si da? ore-si care tiermuriri totusi aru impune candu aru veni vorb'a de planulu invetiementulu, pentru ca vedemu ca reunioni cu multu mai indiferente si totusi trebuie sa stea sub privighiarea lui.

Pana sa espunu apriatu un'a cate un'a propunerile ce s'au facutu in privinta seminarieloru dicu numai atata, ca s'a primitu ca si prelampa universitati sa se faca catedre de pedagogia impreunate cu scole practice, ca seminariile sa fia numai in cetati mari si internatele, cari impedece dezvoltarea libera a caracterelor invetiatoriloru sa se caseze cu totulu. Intre propunerile acestei cestiuni e primita si aceea ca ministeriulu de instructiune sa se separeze de celu de cultu si sa se faca unu ministeriu de sine statutoriu; iera unde asiá ceva nu e cu potiinta sa se impreune cu ministeriulu de interne.

Dintre transilvaneni a vorbitu in cestiunea acest'a numai cunoscutulu barbatu de scola, pastoriulu evangelicu Albert, carele inse fiindu ca facea alusiuni, ca pedagogi nu se potu cresce numai pre langa universitati si carele fiindu ca avea aerulu sa apere pre unu amicu alu seu consiliariu de scole din Dresda contra acelu ce sustineau ca statulu pune de multe ori invetatori de aici ce abia sciuti celi si scie, — era pre aci pre aci salu chiami de pre tribuna.

Dupa cum suntu pornite spiritele sum curiosu cum voru curge desbaterile asup'a cestiunei adoua.

Astadi dupa amedi au fostu prelegeri partiale in diferite locuri. Un'a s'a tienutu despre asiá numitele gradini de copii (Kindergarten); alt'a despre instructiunea naturala in clasele inferiore si a trei'a despre computulu iute si scurtu. Noi romanii putieni cati suntemu ne amu impartitu fia-cari cate unulu si cate doi, pentru ca sa putemu conferi la olalta despre cele audite acolo si asiá pana nu vomu ave rezultatele acestoru prelegeri remanemu si publiculu cu raportarea despre densele datori. Epistol'a de mane seu poimane va aduce inse si acestea la cunoscinta publiculu nostru, carui credu si credemu ca nu suntu de prisosu lucruri de aceste nici decum, mai vertosu candu scimu catu pretiu sa pune si la noi pre afaceri scolastice.

De petrecerile impreunate cu adunarea acest'a putiene voiu putea scie, pentru ca lipsesce si tempulu fisicu, dara mai suntu si alte impregiurari cari ne silesca a ne tienea la ore care distantia de densele.

Unu cuventu asiá dori sa mai esprimu aici cu ocasiunea acest'a. Candu nu au fi diferentiele nati-

nali asiá de extreme, ce nu amu putea noi face in contielegere si in conclurare cu compatriotii cei de alta natiunitate din tier'a nostra? Asiá inse isolati unii de altii, nici ca ne cunoascemu si totusi cestiunea scolei in rezultatele ei, pentru densii ca si pentru noi e un'a si aceea-si.

Ungari'a inca are unu contingentu frumosu de invetiatori ce se afla de fatia la adunare. Dintre densii inse inca nu a vorbitu decatu numai unulu, carele facu confesiunea, ca dupa nascere e boemu, dupa educatiune germanu si dupa activitatea sea unguru.

Din Ungari'a.

(La cestiune proiectulu de organizare a municipieloru) foile nostre nationale—inca sciuti eu—forte pucinu seu mai nimic'a n'au scrisu, decisiunea e de o importanta grava in dezvoltarea vietiei nostre politico-natiunale; insa cu atatu mai multu au venturat'o tote foile magiare pana si cele mai mici de prin provincie,—firosee tote din punctu de vedere alu lor, si cu deosebire alu partidei politice, la care apartienu. — Pre langa tota opunerea celoru doue partide din stanga — centrale si estrema — de a se amana pertractarea in dieta a amintitulu proiectu pana la tomna, ca publiculu sa aiba tempu de ajunsu a se pronuncia asup'a lui, totusi ministeriulu i sucese cu ajutoriulu partidei sale bine disciplinate a lu predá inca acumu sectioniloru dietali spre desbateri, si asiá mane poimane va ajunge si pre mas'a corpulu legistativu; de aceea nu va fi fara de interesu alu cunoasce si publiculu nostru bateru in principiu, ca se scie, la ce are a se accepta.

Cumu-ca proiectulu, de care ne vorb'a, in principiu se va primi asiá dupa cumu e, si de corpulu legistativu — seu mai bine disu de majoritatea lui; — e fara de tota indoial'a, de-si: amu puté dice, chiar si de partidá regimulu a fostu primitu cu ore care raceala, — insa n'are ce face, asiá postesce ministeriulu, si asiá trebuie sa fia, ca cumu ministeriulu va trebui sa se retraga, iera cu retragerea lui va trebui naturalminte sa cada si sistem'a de astadi, deca partid'a stangei centrale, carea va ajunge in astfelu de casu la putere, va fi consecinti'a politice sale, ce au inauguratu dela 1867 incoco; va se dica, ori ce proiectu, ce va avea nenorocirea a ajunge odata in casa ablegatiloru — bunu seu reu — trebuie sa fia primitu de dragulu impacatiunei din 1867.

Dar' ori cum vomu luá lucrulu, fratii magiare n'au cauza sa se supere prea tare pre acestu proiectu, ca ci la tota intempleru elu e facutu mai multu cu privire la interesele lor, iera partile lui cele rele parte mare voru cadea pre bietele natiuni nemagiare. E dreptu, ca multe drepturi, ce eserciau municipiele inainte de asta, si respective inainte de 1848, parte s'au stersu cu totulu, parte au suferitu ore cari restrangeri prin proiectulu de fatia, dar' totu asiá de dreptu e de alta parte si aceea, ca fatia cu impregiurari presente, si fatia cu modulu de guvernare de astadi, unde ministriulu e responsabilu, acele drepturi nu mai potu esista. Cu totulu astfelu inse se are lucrulu, deca vomu privi proiectulu si din punctu de vedere nationalu.

Proiectulu de fatia cuprinde in sine unu centralismu non plus ultra, de-si investitu in ori care forme de autonomia; apoi cine va nega acelu adeveru constatatulu prin esperiinta, ca centralismulu totdeun'a au fostu mai multu in folosulu natiunei domnitore, si cu detrimentulu celoru domnite. Esempulu destulu de invederatu avemu din epoch'a absolutismulu nemtiescu. Si paremi-se ca in acesta scola de trista aducere aminte au invetiatu si domni nostri dela putere, ca ci altcum nu-mi potu esplica, cum de aici domni, cari erau atatu de aprigi inimici ai centralismulu, si nu odata se exprimara, ca

nici dusimaniloru lor n'aru poffi centralismulu nem-tiului, astadi tocm'a ei suntu, cari-lu practisêza cu atât'a predilectione. Séu pôte voru sa-si resbune acum asupr'a bieteloru natiuni nemagiare pentru suferintiele loru de sub sistem'a centralistica, cari natiuni au suferitu si atunci totu asiá cá si ei, de nu mai multu.

Dupa modest'a-mi parere, nu va trece multu, si ne vomu convinge pre deplinu despre urmâriile acestui proiectu, devenindu odata lege sanctionata. Nu va trece multu timpu si vomu vedea, cum in comitatele curatu romanesce, séu cu majoritate absoluta de români cu incetulu oficialii români, de nu voru fi de o convicciune politica cu mai marii loru — sub cutare pretestu voru fi suspendati din officiu si substituiti cu altii de alta nationalitate, pentru ca proiectulu din cestiane da dreptu comitiloru supremi de a suspendá pre oficiali; vomu vedea, cum congregatiunile comitatense voru încetá de a mai fi efusulu opiniunii publice a comitatului; vomu vedea, cum in comitatele cu natiuni nemagiare dela comitele supremu incepundu pâna la celu din urma oficialu voru fi denumiti, respective alesi séu numai dintre magiari séu dintre cei de pânu'r'a lor, cu unu cuventu proiectulu desu amintitu e de asiá întocmitu, încátu cum voru fluera in Buda-Pest'a, asiá va trebui sa jóce tiér'a intréga.

Este inse in acestu proiectu o impregiurare, carea pentru mine in adevetu e o enigma. Adeca nu pricepu, cum de acestu proiectu cratia cu vediu't'a sea p a m e n t u l u r e g e s c u din Ardealu. Asiá numitele scaunele si districetele sasesci din Ardealu nu voru avea a se organisá dupa acestu proiectu, cu altu cuventu despre ele nu vorbesce proiectulu nimicu. Pôte voru dice unii, ca acele municipie — scaune — totudeun'a s'au administratu politicesce altfelu, cá de exemplu comitatele, si asiá nici acum nu potu veni intr'o categoria cu comitatele. Bine! dara scaunele secuiesci d. e. n'au fostu exceptionate pâna acum de comitate, si in proiectu totusi le vedemu intr'o categoria cu comitatele? Pentru ce dara exceptiune numai pentru cele sasesci? Séu pôte ministeriulu va avea de cugetu sa astérna in privinti'a acést'a unu proiectu specialu cu privire deosebita la majoritatea locuitoriloru din ele, cari suntu români. I vomu fi datori cu recunoscintia, déca o va face, in sa nu prea suntu prospecte de asiá cev'a. Speru, ca dd. deputati români din diet'a Ungariei cu ocaziunea

desbateri proiectului va interpelá ministeriulu in privinti'a acést'a.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 2 Iuniu a casei magnatiloru se cetesce si autentica protocolulu siedintiei premerse. B. I. Nyáry intréba pre ministrulu de comunicatiune, ca are de cugetu a regulá drumurile primitive? Interpelatiunea se trimite ministrului. Cas'a trece apoi la ordinea dílei, la care e proiectulu de lege despre construirea drumului de feru Nyiregyháze=Ungvár.

Contele E. Andrássy deschide discussiunea despre proiectulu acest'a si propune la elu resolutiunea: Ministeriulu se insarcinéza a argumentá casei pre basea de date autentice, ca venitul speratu a drumului se va urcá la $\frac{2}{3}$ din garanti'a intereseloru, de ore ce cas'a nu voiesce a votá pâna atunci garanti'a intereseloru. Dupa o lunga desbatere se primesce proiectulu neschimbatu atât in desbaterea generala câtu si in cea speciala. Asemenea se primesce si proiectulu de lege despre cladirea drumului de feru Gömör si Bánréve=Nádasdy.

In 4 Iuniu tienù cas'a reprezentatoriloru o siedintia scurta. Dupa finirea formaliloru face G. S. imonyi cátra ministeriulu întregu urmatórea interpelatiune:

1. Primesce ministeriulu întregu proiectulu de lege despre organizarea jurisdictiuniloru propusu de ministrulu interneloru séu este elu spriginatu numai din partea ministrului de interne,

2. prefipt'au regimulu unele principie in acél'a proiectu de lege pre basea cãror'a se-lu primésca séu se nu-lu primésca, si déca, care suntu principiele acelea.

Dupa ce se presentara mai multe referate ale comisiuniloru de insemnatate secundara, ajunse la desbatere proiectulu de lege relativu la esarendarea canalului Franciscu, carele indata dupa cetire se si primí.

Siedinti'a urmatóre se va tienea in 10 Iuniu.

Epistole din Germani'a.

cãtra unu invetiatoriu din patria.

Dresd'a . . . . .

(Urmare.)

In cele de pâna acum'a amu tractatu cu deosebire despre metodulu urmatu in scótele popo-

rali din Dresd'a. Cum ca mic'a icóna ce ti-o amú facutu in privinti'a acést'a nu pôte fi completa, o vei potea întielege prea usioru, cáci unu objectu asiá vastu, cá cum este metodologi'a, cere unu studiu multu mai îndelungatu, decâtu este tempulu de 5 septemâni, mesuratu mie si colegiloru mei, tramisi spre scopulu care-lu cunosei. Totu-si privindu cu atentiune acele trasuri si liniamente singuratice, 'ti vei potea face o icóna si mai completa, decâtu ti-o am facutu eu in cele de pâna aci.

Acum'a sa trecu la alte referentie ale scóteloru poporale.

Este afara de tóta indoial'a, precum ca Saxonii si anumitu centrulu ei Dresd'a, ocupa in privinti'a stârei instructiunii publice poporale unulu din locurile cele mai d'antâiu, no numai între statele germânesce, totuodata din tóta lumea civilizata.

In nici unu altu statu instructiunea publica nu este de unu timpu atâtu de îndelungatu, pre base asiá solide, organisata, cá ea sa coresponda tuturorului claseloru societáti, cá in Saxonii, si nici unu altu statu pôte aretá rezultate mai imbucurátóre si frupte mai frumóse in privinti'a acést'a, cá acestu micu teritriu, care au devenitu in sa fórté insemnatu prin o cultura generala a tuturorului locuitoriloru sei, fára esceptiune.

Instructiunea publica are cá si in alte staturi 3 graduri, ea se imparte adeca in instructiunea elementara séu poporala in întielesulu strinsu alu cuventului, in cea secundara (gimnasiala, reala) si in cea superioriá (la universitáti, academií etc.).

Fundamentulu instrutiunii întregi inse, fára indoiala este instructiunea elementara séu poporala. Numai déca acést'a e bun'a, se potu ridicá celelalte dóue cu folosu adevratu asupr'a ei.

Unde acést'a lipsesce in parte mai mare séu mai mica, cultur'a între poporu in întielesulu mai strinsu alu cuventului nu se pôte latí, dupa cum aru trebúi, si lips'a ei si urmâriile, cari resulta d'ac' pentru via't'a politica si sociale a unii poporu nu se potu repará séu delaturá de totu prin instructiunea secundara si superioriá, ei numai in parte mica.

Scopulu scólei poporale este: de a dá fiitoriloru cetatieni cunosciintele necesari, fundamentali, nu pentru cutare séu cutare conditiune a vietiei numai, ci pentru ori-care stare, ce aru imbratisá mai târdú, si desvoltá mintea si simtíemintele elevului si alu face asiá dara aptu pentru aceea ce pôte si

FOISIORA.

Amu publicatu in numerulu premergetoria alu acestui jurnal u provocare la infiintiarea de reuniuni pentru instructiunea poporale a celoru adulti. In putiene cuvinte amu ridicatu momentuositatea ataroru reuniuni. Déca in genere tóte staturile si cele mai inaintate in cultura, precum s'au disu in aceea provocare, precum Germani'a, Angli'a, Franci'a, Itali'a, au recunoscutu necesitatea si bunatatea la astfelu de reuniuni, apoi cu atâtu mai multu avem noi lipsa de atari reuniuni, cáci n'amu ajunsu cu invetiamentulu inca la gradulu acél'a, unde se afla alte popóre. Cãtu de bine se potu practizá in sinulu poporu'oi nostru atari institutiuni ne pôte serví de exemplu o atare incercare facuta in Romani'a, unde exista dejá o atare reuniune sub numiroa de „societatea pentru invetiatur'a poporu-lu románu,” care astadi s'a desvoltatu pâna a sustienea si un'a fóia lanaria destulu de voluminosa, in care se tractéza cu deplina maturitate teme pedagogice pentru instructiunea poporale. Ne luamu ans'a de a reproduce, din numerulu 1-lea alu acestei foi o parte din urma a discursului tientu de d. Esarcu la constituirea „societatii pentru invetiatur'a poporu-lu románu” in siedintia solemná dela 23 Martiu 1866, pentru ca acést'a parte ni se pare mai acomodata de a aruncá o lumina asupr'a inceputului celui bunu ce s'a facutu in acést'a directiune.

„Conformu spiritului si liter ei art. II din statute care cere cá societatea se aiba de norma a plecás, in lucrárile sele, de la ce este mai necesaru si generalu folositoriu, comitetulu, uitându-se impregiurulu seu si constatându in capital'a nóstra, esistenti'a atátoru numerosi concetateni ce au intratu in ocupaciunile si grigile vietiei fára a se fi bucuratu de bine-facerile invetiaturei; avendu in vedere ca copii neverstaici, despre cari nu vomu

intardiá a ne ocupá, au inca tempu inaintea lor si scótele statului, de si nu inca in numeru îndestulatoriu, totusi inse primescu multi dintre densii, pre cându verstaicii si adultii n'au nici unu mijlocu de a dobendi hrana sufletésca;

Comitetulu a fostu fericitu de a deschide la 5 Martiu primele scóle de adulti, inaugurându-le printr'o solemnitate religiósá in biseric'a St George-Nou, unde s'au aretatu, inaintea unei afluitie numerosá de publicu, scopulu acestoru scóle, si s'au facutu o indemnare cátra meseriasi de a merge sa urmedie invetatur'a ce se va predá intr'ensele.

Fie-ne aci permis, D-loru, pentru a ne pune pre de o parte in vedere si a o avé totu-dea-un'a presinte spiriteloru o inalta cugetare a strabuniloru nostri iéra pre de alt'a, pentru o aretá, ca suntemu in dreptu a cere concursulu tuturorului prelatiloru si preotiloru nostri pentru marea opera ce amu inceputu, fie-ne permis de a citá aci cuvintele urmatóre rostite de presiedintele nostru cu ocaziunea deschiderii acestoru scóle dupa treptele amvonului din biseric'a St. George:

„Suntu dóue mari cuvinte in limb'a româna, dóue cuvinte, D-loru, pre cari betránii nostri le-au asociatu totu-deun'a impreuna si cari, resonându in urechile lor, desteptau in inimi sentimente si idei, ce le inspirau amorulu de patria, de lumina si de nationalitate.

Acestea cuvinte suntu:

Biseric'a si scóla.

Biseric'a si scóla, D-loru, eata cele dóue mari institutiuni, cáror'a români suntu datori intrég'a lor viétia nationala.

Déca Romani'a exista astadi cá corpu de natiune, déca avem o limba nationala, cu care români sa-si esprime simtíemintele, idei, pasuri si bucurii comune, déca amu strabatutu atátea secole de invasiuni, de suferintie si de devastari, si plutimu inca, cá natiune pre Oceanulu turburatu alu

vietiei, acést'a o datorimu fára indoiala bisericiei si scólei.

Biseric'a ne a conservatu limb'a, biseric'a ne a conservatu institutiunile si traditiunile nóstre nationale; si in totu tempulu tind'a bisericiei s'au prefacutu in scóla pentru a invetiá pre români carte românesca, pentru a-i face sa nu uite limb'a strabuna, pentru a înspirá amorulu institutiuniloru patriei, si a pastrá in animile lor sacr'a schânteia a Românismului.

Conformu strabunelor traditiunii, vomu, dloru, sa mentionamu neincetatu strinsa legatura si aliantia între biseric'a si scóla, aliantia sânta si bine-facatóre cáci, déca scóla si sciinti'a da poporului instructiunea si lumina, biseric'a mai cu séma si moral'a ei voru lucrá totdeun'a puternicu pentru moralisarea si fericirea lui.

Scótele de adulti si meseriasi, ce comitetulu d-vóstra, D-loru, a deschisu, suntu in numeru de cincí, cáte o scóla de fie-care colóre a capitalei.

Amu dorí, D-loru, sa ve anuntiamu ca tóte aceste scóle s'au umplutu inca din dílele díntâiu si ca toti ne-amu facutu datorii de a indemná pre adulti si pre meseriasi, ce nu sciú carte séu dorescu a invetiá mai multa carte de cátu sciú, de a merge sa le frequente si sa urmedie invetiaturile predate de profesori cu zelu si esperintia, ce-si sacrificá din tóta inim'a tempulu si repausulu pentru a fi folositorii concetateniloru lor.

Din cauza in sa, D-loru, pôte a nouatíei unei asemenea întreprinderi in tiér'a nóstra, din cauza unei publicitáti putienu întinse (pres'a nóstra din capitala viindu-ne pâna acumu putienu in ajutoriu), din cauza pôte (fie-ne permis a o díce), a unii zelu putienu zelosu din partea fie-cãru'i'a din noi, membrii ai societáti pentru a indemná si pre adulti si pre meseriasi a merge sa invetie carte; din cauza inca ca municipalitatea capitalei nu a putulu pâna acumu a ne da totu concursulu

are sa fie in viati'a familiara, cetatenésca si bisericesca.

Fiindu ca in scóla poporala dára se pune fundamentulu pentru ori ce stare a vietiei, orméza ca atâtu famili'a, câtu si statulu si biserica sunt egalminte angajati pentru spriginirea si inaintarea scóleloru poporali.

In miculu regatu Saxonía si vedem o emulatiune nobila intre aceste trei spre a face câtu se póte mai multu pentru scóla si ai dá succursulu celu mai mare posibilu.

Impregiorarea aceea, cá in fia-care satu se afla câte o scóla poporala bineorganisata si indiestrata, multimea de scoli poporale státu publice câtu si private din cetáti, între cari Dresda ocupa loculul primu, apoi si aceea, ca cu anevolia vei gasi pre unu tineru trecut de 14 ani, care sa nu scia celu pucinu ceti, scrie si computá incátu-va, suntu dovedile cele mai vorbitóre despre aceea ce póte zelulu si poterile intrunite ale particulariloru, statulu si bisericeii.

Cercetându aceste scoli, amu aflu o drosibilita multumire, vedendu institutiunile lor cele frumóse si rationale, numerulu celu mare alu scolariloru de ambe sexe, si zelulu si modestia invetiatoriloru, cari, in generalu se póte dice, si tienu de cea mai mare ambitiune a lor, a dá pre fia-care anu numerulu celu mai mare posibilu de tineri bine cualificati pentru de a pasi in viatia si societate cá membri folositori lor in si si societátiei.

Instructiunea publica, poporala, dupa cum am disu mai sus, este asiá organisata, incátu nici o parte a societátiei nu remáne neatinsa de ea; obligamentulu scolaru e generalu, se estinde in asemenea mesura asup'ra tuturor cetateniloru statulu.

In Saxonía mai întâiu s'au datu dreptulu in mân'a statulu de a c o n s t r i n g e pre parinti, cá sa-si trimita copii la scóla, pentru de a primi educatiunea necesara, indata ce voru avea etatea receruta.

Camu urmatorii suntu articli de lege referitori la deobligamentulu scolaru.

Acesti articli au inse meritulu acelu inaintea altor'a, ca nu suntu numai pre harthia, ci se esecuta cu tota acurateti'a si severitatea necesaria:

Totu copilulu trebuie sa cercetédie scóla in

8 ani neintreruptu, de regula dela alu 6—14-ce anu, nu numai iarn'a ci si var'a. Esemptu nu este nime.

Nici dupa ce au trecut tempulu (8 ani) fisatu de lege, copilulu nu póte parasi scóla, inainte de a-si fi castigatu cunoscentiele necesarie, baremu in cetire, scriere, computu si in prescriptele religiunei crestinesci, cari se privescu ca materiile esentiali ale invetiamentulu poporalu.

In tempulu prescisu de lege, fie-care copil ver-tnic, are a cercetá scóla comunei, in care locuiesce.

Dispensatu de acésta obligatiune este acelu copilulu numai, a carui parinti, ingrigitori etc. voru dovedi in modu demnu de creditu, ca-i dau privatim séu inalta scóla straina, invetiatura indestuilióre.

Fára causa temeinica, nu póte lipsi nici unu copilulu d-la órele prescise.

Cá cauza valibla se privescu in genere numai bóla copilulu séu a unui membru alu familiei.

Autoritatea locala scolara (Schulvorstand), care se alege din barbati cei mai harnici ai unei comune (de regula 10-12), are dreptulu a se incredintá déca póte fi primitu cutare cuventu de escosare. Spre acestu scopu conspectulu tabelariu despre absentii se aterne in tota lun'a din partea invetiatoriloru resp., acestui oficiu scolaru.

Autoritatea scolara locala are sa nizuiésca intr'acolo, ca lipsirile fara cause se inceteze. — In casu cându dojenirile acestea n'aru avea respectu, urméza pedepse amesurate in contr'a parintiloru, tutoriloru séu altoru ingrigitori reitenti ai copilulu. Aceste pedepse constau in bani, pentru prim'a óra 5 grosi 25 xr. v. a. pâna la 2 thr. 3 fl. v. a. séu la casu de repetire chiaru si in inchisóra parintiloru dela 1—3 dile.

Dupa cum am disu, aceste dispositiuni se mantien cu mare rigurositate, si intr'adeveru cercetarea scólei este esemplara.

Lips'a cea mai intetitóre e, cá sa se puna si la noi astfeliu de dispositiuni in lucrare, câtu mai curendu, cáci déca voru lasá numai tota in bunavointi'a poporulu de rendu, apoi ducu, voru trece dieci de ani, si noi nu vomu vedea latita mai tare, cultur'a in p o p o r u, si urmárite din acésta? .. Voru fi triste pentru noi.

Câti-va barbati speciali, cari si-au facutu invetiaturele in cele mai celebre scóle ale Franciei, au oferitu concursulu lor societátiei pentru a dá acelu dintre adulti, ce se ocupa cu dulgheria, zidaria s'au timplaria, notiunile de cari au trebuintia pentru imbunetáirea si perfectiunea meseriei lor.

Astufeliu societatea va face primul pasu cátra infiintarea de scóle profesionale románe, pentru renascerea si inflorirea comericiului si industriei nationale, industria si comericu, ce mai tote se afla in mánile strainiloru.

Comitetulu a luatú dejá mesuri si va mai luá inca (rugându-ve si pre d-vóstra de a-i veni in ajutoriu) pentru ca scólele nóstre de adulti sa fie câtu mai populate si mai prospere, astufeliu incátu stindardulu societátiei nóstre sa fie purtatú cu câtu se va putea mai multu succesu, mai multa ónóre, mai multa demnitate.

Fie-ne aci permisú de a esprime in publicu multumirile nóstre unui vechiu profesore devotatu instructiunei, d. Rasiánu, care a facutu societátiei unu daru de 1000 abecedare dintre cari 100 s'au si impartitu scolariloru din colórea de Rosiu.

Presiedintele nostru a instituitu asemenea unu premiu pentru a incuragiá elaborarea de cárti didactice care sa serve in scólele nóstre primare.

Societatea nóstra, avendu unu echo si desteptându sperantie in tote tierile locuite de románi, pre lángha multumirile exprimate in principalele jurnale de preste Carpati, a primitu directu comunicári dela scóla romána de preste Dunáre din Macedoni'a, si presiedintele nostru a trimisu principalulu invetiatoriu alu acéstei scóle unu numeru destulu de insemnatu de cárti didactice, de istoria, religia si morala precum si unu ceasornicu de auru pentru alu incuragiá sa persiste in greau'a sea sarcina.

Domniloru!

Terminându acestu discursu, in care credem

Protocolulu siedintiei a X

(ordinarie)

tenute din partea directiunei asociatiunei natiunali pentru cultur'a poporulu románu.

Aradu, 8 Maiu nou 1870.

(Capetu.)

Nr. 66. Directorulu secundariu Ioane Popoviciu Desseánu reportéza: ca parastasulu dispusu pentru eternisarea memoriei fericitulu Georgiu Popa s'a celebratu cu tota solenitatea la terminulu desiputu in biserica catedrala gr. or. de aici.

Decisu: se ia la cunoscintia.

Nr. 67. Administratorulu protopopescu dl. parochu din Siria Nicolau Beldea asisderea face reportu despre celebrarea parastasulu pentru binefactorulu asociatiunei, repositulu Iova Cristiciu si presintandu cont'a speselor avute cu acésta ocaziunei in suma de 4 fl. 35 cr. róga a se asemná acésta.

Decisu: Se ia la cunoscintia si se asemná sum'a speselor de 4. fl. 35 cr. la perceptoratu asociatiunei.

Nr. 68. Notariulu directiunei presinta cont'a compactorulu de aici Julius Breitrück cu 6 fl. 50 cr. pentru 300 de coverte si intocmirea sigilulu asociatiunei pe diplomele membriloru; apoi alta conta a compactorulu Iosifu Nyilas cu 7 fl. 80 cr. pentru legarea diferiteloru protocóle, rogandu a se asemná uneles acestea la perceptoratu.

Decisu: Ambele sume se asemná la perceptoratu sub rubric'a speselor de expeditiune neprevedute.

Nr. 69. Se presinta epistol'a stipendiatiloru asociatiunei Georgiu Sierbanu si Franciscu Hosu Longinu, ambii juristi la unversitatea pestana prin care trimitu cuitele vidimate si testimoniile cu scopu a li se trimita ante'a rata a stipendiulu incurviintatu.

Decisu: Se transpune la perceptoratu spre a trimita banii respectiviloru stipendiatu, éra testimoniile se li se restitué.

Nr. 70. Se presinta epistol'a Dnui Petru Jorgoviciu preotu gr. cat. din Varadia prin care Dsa reserice: ca au restituitu directiunei inca in 12 Augustu 1869 sortiurile si biletele de balu, ce i s'au fostu tramisu pentru distribuire, si asiá nu recunosce a fi detoriu asociatiunei pentru acestea.

Decisu. Actulu acésta se estrada comisiunei concerninte emise pentru censurarea ratiociniulu de sortitura spre cercetarea trebei acéstei'a.

ce suntemu in dreptu a asteptá si pre care lu asteptamú de la parinti orasiului, din tote aceste cause, tote scólele ce amu deschisu nu suntu pline ai, scóla de la colórea de Rosiu numai este populata.

Aci insa, D-loru, sperantiele nóstre au fostu mai multu de câtu implinite! loca de la a dóu'a lectiune numerulu celoru inscrisi a trecutú preste dóne sute, si e unu spectacolu invescltoriu de a vedé pre acésti scolaru, doritori de invetiatura, venindu cu respectu si religiositate sa asculte pre invetatorii lor.

Scolaru adulti de la colórea de Rosiu s'au impartitu in trei divisiuni.

In prim'a divisiune s'au pusú toti acei'a ce nu sciu nici a serie, nici a citi, si doi invetiatoru, membri ai societatiiei, se ocupa seriusu cu instructiunea lor.

Numerulu lor trece preste o suta.

In a dóu'a divisiune s'au clasatu acei'a ce au óre cari slabe inceputori de scriere si cetire. Unu invetiatoru si pune tote silintiele pentru ai invetiá bine a scrie si a ceti, si unulu altulu le va dá notiunile de socotéla si de aritmetica de care au trebuintia in vieti'a practica.

Numerulu acestor'a trece asemenea preste o suta.

In a treia divisiune s'au asediatu acei scolaru, cari sciu bine a serie, a ceti si a socoti. Unu invetiatoru se ocupa seriusu cu acésti'a pentru ai întari in lucrarile mai inalte ale aritmeticei si preste putienú va incepe tienerea registreiloru si comptabilitatea, de care comericiulu are atâtú de multu trebuintia. Unu altu invetiatoru a inceputú in acelasu tempu a dá scolariloru din acésta divisiune notiuni elementare de geografia si istoria tierii precum si ori-cari inceputori de istoria naturale.

Numerulu eleviloru din acésta divisiune este de vre-o patrudieci.

a fi espusu principalele facte ce ne credemú datoru a aduce la cunoscintia. Domniloru-vóstre, ne indreptamú cu incredere privirile cátra sectiunile surori din tíera si esprimámú sperantia ca ele voru continuá miscarea a caréi impulsione a dat'ó capital'a si voru lucrá cu energia si ardóre, dára fara precipitatiune, pentru a impinge odatu natiunea romána cátra o viatia mai inteligintu, mai démna, mai virila si prin urmare mai fericita.

Simptomele suntú pretutindeni incuragiátóre.

Sectiunile s'au inmultitu si se inmultiescu din di in di in tíera.

Numerulu lor, d. presiedinte vi-lu va aretá indata.

Mai in tote judetiele tierii pre unde a sositu ide'a proclamata in capital'a, a desteptatu entusiasme generóse, aspiratiuni mántoitóre. Cá unu curentu electricu ea a strabatutu tote clasele societátiei, cá sa produca miscarea si caldur'a, semnele vietiei. Justifiatiune manifesta a adeverulu ce amu anuntiatu incependu acestu discursu, proba evidente ca noi n'amú facutu decátu sa dámu o forma mai pipaita unei trebuintie ce se simtia pretutindeni, de câtu sa desteptámú ceea ce se afla in animile concetatieiloru nostri!

Eata cauza pentru care cei mai multi viu séu voru veni sa se grupeze impreuna cu noi impregiurulu drapelulu, pre care se afla scrise cuvintele:

Invetiatur'a poporulu románu.

Invetiatur'a poporulu románu, instructiunea si educatiunea nationale, eata d-loru, cá sa terminámú prin cuvintele cu cari comitetulu s'a adresatu cátra sectiunile surori, eata tient'a ce ne'ncetatu trebuie se ne punemú inainte, iéta scopulu cátra care trebuie sa tindemú, eata farulu cátra care cáta sa se indreptedie toti pasii, sperantia care sa misce tote animele, stéura cátra care sa se inaltie tote privirile!

Nr. 71. Se prezinta suplica lui Alesandru Lucaciu tehnicu de anulu 1 in Buda pentru incuviintarea stipendiului menitu pre partea unui studente la politecnica.

Decisu: De ore ce in urmarea concursului publicatu, — nu s'a fostu insinuata nime pentru acestu stipendiu, si asiã directiunea prin conclusulu seu din 20 Martiu nou, a. c. nr. 50 a dechiaratu acestu stipendiu de vacantu, si au dispusu a se face aretate viitorii adunari generali pentru ulterior'a dispusetiune, — dreptu-aceea suplicantele se indruma a se acomoda la timpul seu dispusetiunii acelei'a.

Nr. 72. Colectantele din Bozoviciu, confinulu militariu romano-banaticu, dlu Georgiu Petroviciu restituindu actele ce i s'au tramisu de aicea cu scopu de a acurã membri in asociatiune, rescrie: ca aflându-se poporul de asta-data in pusetiune slaba materiale, n'au potutu satisfacere recercãrei, — ei promite pre viitoriu a imbrãtisã cu caldura scopurile filantropice ale asociatiunii nostre.

Decisu: Fiindu ca dlu colectante numai pentru prezente, va se dicea deocamdata arãta imposibilitatea de a spriginã scopurile asociatiunii, si 'si promite sucursulu seu in viitoriu se dispune a i se retramite iera-si actele cestiunate pentru folosintã de aici incolu.

Nr. 73. Colectantele din Siciu dlu notariu comunalu Ioanu Topanu strãpune trei consemnãri adunate cu dechiaratiuni si anume:

1. a membrilor restantieri: Parteniu Saporanu, Dimitriu Codreanu, Mihai Sierbanu, Georgiu Mornaila, si Petru Zeldesianu despre deobligarea sumei restante de cãte 5 fl. iera a lui Avacumu Codreanu despre sum'a restante de 7 fl. 50 xr. ale caror'a obligãmintele de solvire au si expiratã dejã la 1 Ianuariu 1870.

2. a membrilor, cari si — au renouitã ofertele expirate pre alti trei ani 1869/70 1870/71 si 1871/72 si anume Georgiu Murgu, Parteniu Saporanu, Florã Codreanu, Avramu codreanu, Iosifu Sierbanu, Dimitrie Codreanu, Michai Sierbanu, Ioanu Codreanu, Petru Zeldesianu, toti locuitori din Siciu si fiesce care cu ofertu anuale de cãtu 2 fl. v. a.

3. a membrilor nou intrati in asociatiune, si a nume: Ioanu Topanu cu 5 fl. Ilie Mironu, Petru Cancianu, Gavrilã Petriu, Avramu Sierbanu, Dimitrie Tincadianu, Dimitrie Mornaila, Valentie Baltãiu, Cracianu Mihutiu, Dimitrie Mornaila si Iosifu Danu, Nicolau Sftu, Mitru Mornaila si Avacumu Mihutiu, toti cu ofertu anuale de cãte 2 fl. v. a.

Decisu: Reportulu dlui colectante se-ia la cunoscutia si se depune: a se consemnã tãte dechiaratiunile despre obligãmentulu oferteloru restante in protocolulu de evidintia.

Membrii propusi de dlu colectante, si a nume cei ce si au renouitã ofertele se dechiara si mai departe ca membri ai asociatiunii, iera cei noi intrati dupa votisarea usuata se dechiara toti de membri ales, si se dispune a se matriculã atari si a li se estradã indatinãtele diplome, tramitindu-se colectantelui spre inmanuare, si incasarea tacseloru obveninde.

Nr. 74. Se prezinta doue dechiaratiuni intrate dela colectantele Desnei domnulu notariu comunalu din Prazesci Nicolau Polisiu si a nume: a lui Moise Zaslã docinte in Mineadu, si Simeonã Tulcanu preotu din Ignesci, cari voiescu a fi membri cu ofertu anuale de 2 fl. v. a. pre anii 1869/70, 1870/71 si 1871/72.

Decisu: Membrii propusi de dlu colectante, se dechiara prin votisare secreta ca membri ales ai asociatiunii, si se dispune inmatriculãrea lorã si estradãrea diplomeloru, ca sub nr. precedente.

Nr. 75. Directorulu secundariu Ioane Popoviciu Desseanu propune de membru alu asociatiunii pre dlu Georgiu Pop'a, redactorulu Albinei, pre anii 1870/71 1871/72 si 1872/3 cu ofertu anuale de 2 fl. si depune sum'a solvita pre toti trei ani cu 6 fl. si 50 cr. pentru tacs'a diplomei estradãnde.

Decisu: Prin votare usuata dlu Georgiu Pop'a se alege de membru ordinariu alu asociatiunii si i se va estradã diplom'a, iera sum'a solvita transpunendu-se la perceptorãtu, acest'a se insarcinãza a tramite cuit'a membrului solvitoriu.

Nr. 76. Pentru autenticiãrea protocolulu prezente.

Decisu: Se va conchiama o siedintia straordinaria.

Protocolulu acest'a se cetã si autenticiã in prezinti'a comembrilor Ioane Popoviciu Desseanu, Dr. Atanasiu Siandoru, Emanuilu Missiciu, Ioanu Rosiu, Teodoru Serbu, Georgiu Dogaru, si Petru Petroviciu.

Aradu, 16 Maiu nou 1870.

Directiunea asociatiunii nationale pentru cultur'a poporului romanu.

Ioane Popoviciu Desseanu mp.

directoriu secundariu.

Petru Petroviciu mp.

notariu.

Din anele statistice ale Romãniei pre anulu 1866 estragemu urmatãrea recapitulatiunea generale despre starea agriculturii din tier'a romanãska in anulu 1866.

Romãni'a de dincolo de Milcovu.

Semenãturile — Productiunea:

	Fãlci	Chile	produc. unei fãlci.
Grãu	267,534	495,450	. 1 chila si 351 oca
Secara	33,636	62,048	. 1 " " 338 "
Porumbu	298,172	439,417	. 1 " " 189 "
Ordiu	81,150	169,914	. 2 " " 38 "
Ovesu	24,590	55,815	. 2 " " 108 "
Meiu	8,538	3,923	. — " " 183 "
Rapitia	1,193	2,418	. 2 " " 10 "
	714,813	1,228,985	

Romãni'a de dincoace de Milcovu.

Semenaturile Productiunea Pogãne Chile product. unei pog.

Grãu	786,568	606,947	. . 309 oc'a
Secara	85,341	35,610	. . 167 "
Porumbu	1,143,359	551,928	. . 193 "
Ordiu	298,159	221,483	. . 297 "
Ovesu	44,423	29,507	. . 266 "
Meiu	130,996	18,709	. . 57 "
Rapitia	12,366	5,369	. . 174 "
	2,501,812	1,469,553	

Totalu pentru lãta tier'a

1,275,250 Hectare, semenate

15,266,839 Hectolitre, productiunea.

In jurnalulu „Osten“ cetimu ca dupa listele comisiunii europene pentru Dunare s'a exporãtu din porturile Romãniei in cei 3 ani din urma:

	1867	1868	1869
Chile de*)	1,947,297	2,650,590	1,764,502
Meiu	127,954	905,817	2,152,561
Secara	69,672	226,903	183,167
Ordiu	224,099	434,126	359,302
Ovesu	6,389	—	7,206
Fasole	1,098	9,830	25,234
Turisea	—	15,013	38,360
Farina	9,123	4,213	52,038

Laolãta 2,385.611. 4,246.492 4,582.370.

In caus'a Tofaleniloru.

Recapitulatiunea

sumeloru incurse la comitetulu ad hoc din Sabiiu pentru ajutorirea celor 30 familie nefericite din Tofalu.

(Continuare.)

Dela mai multi domni din Fagarasiu 23 fl. 4 xr. Dela mai multi domni din Naseudu 65 fl. 60 xr. Dela dd. teologi gr-cat. din Gherla sum'a de 14 fl. Din Sebesiulu-sasescu dela mai multi domni 28 fl. Din Orlatu dela mai multi domni 20 fl.

(„Tel. Rom.“ nr. 95 1870.) 150 fl. 64 xr.

(Continuare)

Dela mai multi domni din Vien'a 72 fl. 50 xr. Dela mai multi domni din San-Georgiu rom. 19 fl. 20 xr. dela mai multi domni din Galati (Romãni'a (61 # schimbati in) 356 fl. 24 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 96 1869.) 447 fl. 94 xr.

(Continuare.)

Dela mai multi domni din Sebesiulu sasescu 5 fl. 51 xr. Dela mai multi domni totu din Sebesiulu sasescu 9 fl. 15 xr. Dela mai multi domni din Turchisiu (Sacele) 23 fl. 70 xr. Dela mai multi domni din Alb'a Iulia 12 fl.

(„Tel. Rom.“ nr. 99 1869) 50 fl. 36 xr.

*) O chila are 4726 galete vienedie.

(Continuare.)

Din Simonu (Branu), 8 fl. 74 xr. Din Leschi'a (Cet. de pãtra) prin p. prot. I. Greblea 6 fl. Din Tilisc'a, prin p. P. Iug'a 22 fl. 24 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 101 1869.)

Din Rodn'a, (Bistritã) prin dlu Zach. Popu 32 fl. Din Satulungu (Sacele), prin p. I. Danu 65 fl. 78 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 2 1870.)

Din Sebesiulu sasescu si imprejurime, prin p. prot. I. Tipeiu 15 fl. Din Ibãnesci, predati prin dlu Red. N. Cristea 4 fl. Din Hãtiegu, prin d. B. Popoviciu 3 fl 50 xr. Din Cristianu, deadreptulu dela d. G. Pipernea 1 fl. Din Poian'a (Mercurã), prin dlu N. Ciugudeanu 64 fl. 57 xr. Din Poian'a (Mercurã), dela p. I. Sierbu deadreptulu 2 fl.

(„Tel. Rom.“ nr. 5 1870)

Dela Comitetulu permanentu alu judetulu Neamtulu 300 lei noi = 147 fl. 75 xr. Din Breticu, prin p. prot. I. Petricu 16 fl. 54 xr. Din Clusiu, prin p. prt. Vas. Rosiescu 15 fl 40 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 12 1870.)

Din Tãke, Terebea (Satu mare in Ungari'a), prin p. G. Ardeleanu 17 fl. Din Salisce, prin p. D. Nãmtiu, Cur. A. Cãnd'a si inv. D. Chirc'a 32 fl. 35 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 13 1870.)

Din Lancramu, prin d. inv. d. Maximilianu 38 fl. 10 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 14 1870.)

Onorãtii p. t. domni contributori si respective colectori de oferte in favorea tofaleniloru suntu rogati dara, cã se binevoiesca a luã notitia de aceste publicatiuni, si aflându-le defectuãse in ori ce privintie, a ne insicintã, cã astfelu dupa rectificarea definitivã a sumeloru intrate se potemu continuã si terminã cu ratiociniulu nostru in publicu.

Sabiiu in 27 Maiu (8 Iun.) 1870.

Comitetulu Sabiianu ad hoc.

Varietãti.

*** Suntemu in positiune de a dá unele date sigure despre stricaciunile si pustirile, de care au fostu lovita nenorocit'a comuna Boiulu mare prin elementulu de zpa in diu'a de 1/13 Maiu a. c. asiã dupa cum s'a constatatu prin comisiunea cercetãtoare despre cele aflate: Dintre locuitori au peritu in undele torentulu cu toti 165 dintre care 144 greco-resariteni (60 parte barbatãska si 84 parte femeiasca), magiari, elveti reformati 19, si 2 evrei.

Daun'a causata in edificie, in animale si fructe:

Case 60, siuri 77, boi 6, vaci 38, cai 6, capre si porci 186, vitie si mãzsi 70, bucate in grauntie 12,567 feldere. Sum'a de 6 ani estimata face 61,601 fl. 25 xr. v. a.

*** (Conscriptiunea poporului.) In dilele prosime se va suscerne rezultatulu conscriptiunii poporului M. Sale si apoi legislativei. Popolatiunea intrãga de pre teritoriulu corõnei st. Stefanu face 15,400,000 suflete. Dela anulu 1857 au sporitu cu 1,660,000. De insemnatu este ca femei suntu cu 36,000 mai multe decatã barbatu.

*** Legea despre inbunãtãirea lefeloru amplotiloru de statu de la 800fl in josu primitã de legislativa si sanctionata de M. Sea se va efectui dejã, despre ce ministerulu de financie e incunosciãtu. Amplotiiti cu 500fl. voru capetã o inbunãtãire de 70 fl. cei cu 600 fl. de 60 fl si cei cu 700 fl. de 50 fl.

*** Din diferite parti ale tieriei ne vinu corespondintie, care ne facu cunoscutu, ca dese povãie si grindine au causatu daune mari semenaturiloru. Acele parti inse, care au remasu crutiãte de amintite calamitati, au cea mai buna sperantia la unu secerisu bunu.

*** Cetimu in tãte numerile foiloru oficiale denumiri numeroãse la tãte ministerele, oficialitatele etc. intre acele denumiri, eãmu de totu feliulu de nume, numai de romãnesci nu.